

Toelichting reglement van orde commissies 2025

Artikel 1: Begripsbepaling

De agendacommissie en het voorzittersoverleg zijn uitwisselbare begrippen.

Artikel 2. Instelling raadscommissies

Het presidium heeft het mandaat om namens de raad te besluiten de bijlage zoals genoemd in lid 1 en 2 te wijzigen. Bijvoorbeeld door (nieuwe) onderwerpen aan een raadscommissie toe te wijzen of door (bestaande) onderwerpen aan een andere raadscommissie toe te wijzen. De onderwerpen per commissie zoals genoemd in de bijlage zijn niet uitputtend. Het presidium kan, vanwege een beperkt aantal agendapunten voor beide commissies, voorstellen om een gemengde raadscommissie plaats te laten vinden. De vaststelling van de agenda blijft aan de commissie.

Artikel 3. Taken

De taken van de raadscommissies zijn vastgelegd in artikel 82, eerste lid, van de Gemeentewet (hierna: wet). De raadscommissies bereiden de besluitvorming van de raad voor en overleggen met het college of de burgemeester. Wat betreft de invulling van de taken van de raadscommissies is een raadscommissie gericht op zowel voorbereiding en informatievoorziening maar vindt ook het korte debat plaats in de raadscommissie. Besluitvorming geschiedt door de raad.

De taken van de raadscommissie zijn in essentie dezelfde als die van de raad, die van kaderstellend, controlerend en volksvertegenwoordigend orgaan.

De raadscommissie bepaalt evenals de raad haar eigen agenda. Dit betekent dat niet het college, maar het presidium (op aangeven van het voorzittersoverleg) bepaalt of een voorstel aan de raadscommissie wordt voorgelegd en dat daarna de raadscommissie zelf de agenda vaststelt.

Artikel 4. Samenstelling

Uit het eerste lid volgt dat de leden van een raadscommissie geen raadslid hoeven te zijn.

De raad bepaalt de samenstelling van de raadscommissies. Wel schrijft artikel 82, derde lid, van de wet voor dat de raad moet zorgen voor een evenwichtige vertegenwoordiging van de in de raad vertegenwoordigde politieke groeperingen. De verhoudingen in de raadscommissies hoeven blijkens jurisprudentie niet exact overeen te komen met de verhoudingen in de raad.

De commissieleden worden door de fracties zelf voorgedragen. Dit houdt in dat het aan de fracties zelf is om te bepalen wie de betreffende fractie vertegenwoordigen in de verschillende commissies. Een burgercommissielid moet gedurende de eerste 2 kalenderjaren ¹op de kandidatenlijst van de lopende

¹ Voor de raadsperiode 2022–2026 betekent dat vanaf 1–1–2024 ook burgercommissieleden benoemd mogen worden die niet op de kandidatenlijst van de laatste gemeenteraadsverkiezingen staan.

raadsperiode staan. Commissieleden dienen in een raadsvergadering de eed of de verklaring en de belofte af te leggen.

Op grond van het vijfde en zesde lid moeten burgercommissieleden, evenals raadsleden, voldoen aan hetgeen is bepaald in de artikelen 10, 11, 12 en 13 van de wet. Dit betekent onder andere dat zij achttien jaar of ouder moeten zijn, over een geldige verblijfstitel moeten beschikken, hun nevenfuncties openbaar moeten maken en geen functie als bedoeld in artikel 13 van de wet mogen vervullen. Om te beoordelen of wordt voldaan aan de eisen van de wet worden de geloofsbrieven onderzocht door de commissie die voor raadsleden en wethouders het op basis van artikel V 4 van de Kieswet verplichte geloofsbrievenonderzoek uitvoert. De vereisten die onderzocht moeten worden zijn immers gelijk. Dit

onderzoek (alleen naar de burgercommissieleden) gaat vooraf aan het afleggen van de eed of de verklaring en de belofte.

Op grond van artikel 82, vierde lid, van de wet kan enkel een raadslid als voorzitter van een raadscommissie benoemd worden.

Artikel 5. Zittingsduur en vacatures

De zittingsperiode van de leden en de voorzitter is even lang als de zittingsperiode van raadsleden, in principe dus vier jaar. Het lidmaatschap eindigt derhalve van rechtswege, het burgercommissielid hoeft het lidmaatschap dus niet ontnomen te worden.

Om stabiliteit en kwaliteit in de samenstelling te houden mag op grond van het zevende lid maar één keer een nieuw lid door de raadsfracties worden geregeld ter vervanging van een burgercommissielid dat ontslag neemt of krijgt.

Het lidmaatschap van een raadscommissie eindigt eveneens van rechtswege, indien een lid niet meer voldoet aan de in artikel 4, derde lid, gestelde eisen (tweede lid) en indien een lid geregeld is door een fractie die niet meer vertegenwoordigd is in de raad (achtste lid).

Artikel 7. Oproep en agenda

Het eerste lid stelt verplicht dat de commissievoorzitter een vastgesteld aantal dagen vóór een vergadering een oproep plaatst op de vergaderapplicatie waarin de vergadering wordt aangekondigd, en de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken eveneens op de vergaderapplicatie worden geplaatst (eerste lid). De oproep vermeldt de dag, het tijdstip en de plaats van de vergadering.

In het eerste lid gaat het om een voorlopige agenda. In de dagelijkse praktijk van de gemeente zal het niet altijd mogelijk zijn om ruim voor de commissievergadering een agenda op te stellen, die ook zicht heeft op de actualiteiten. In een dergelijke situatie kan de commissievoorzitter na het plaatsen van de oproep op de vergaderapplicatie zo nodig een aanvullende agenda en stukken op de vergaderapplicatie plaatsen.

Als omtrent stukken op grond van artikel 86, eerste of tweede lid, van de wet geheimhouding is opgelegd, worden deze stukken achter een digitaal slot op de vergaderapplicatie geplaatst.

Uiteindelijk bepaalt een raadscommissie zijn eigen agenda.

Het opstellen van de voorlopige agenda gebeurt door het presidium. De instelling en taken van dit presidium zijn geregeld in het reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad.

Artikel 8. Agendapunten

Geïnteresseerden moeten de mogelijkheid hebben om stukken in te zien. Daarom worden alle stukken gelijktijdig met het op de vergaderapplicatie plaatsen van de oproep ter inzage aangeboden op de website (eerste lid).

Uitsluitend in uitzonderlijke gevallen worden stukken die op grond van artikel 86, eerste en tweede lid, van de wet geheimhouding is opgelegd door de griffie achter een digitaal slot op de vergaderapplicatie geplaatst.

Een raadslid heeft het agenderingsrecht in een vergadering van de commissie op grond van artikel 3. Het raadslid maakt enkele dagen voor de agendacommissie het onderwerp kenbaar aan de agendacommissie. Eén week voorafgaande aan de betreffende commissie levert het raadslid begeleidend schrijven aan. Het begeleidend schrijven bestaat uit een toelichting/ onderbouwing op het onderwerp waar mogelijk aangevuld met vragen aan het college dan wel aan de andere leden van de raadscommissie.

Artikel 9. Openbare kennisgeving

Met dit artikel wordt invulling gegeven aan het voorschrift van artikel 82, vijfde lid, van de wet. Voor wat betreft de wijze van publicatie is aangesloten bij artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 10. Presentielijst

De presentielijst is bedoeld om formeel vast te stellen dat het vergaderquorum aanwezig is. Daarnaast is de presentielijst van belang om de vergoedingen van de burgercommissieleden vast te stellen.

Artikel 11. Opening vergadering en quorum

Artikel 20 van de wet regelt het vergaderquorum van de raad. Voor de raadscommissies ontbreekt een dergelijke bepaling in de wet. Artikel 11 voorziet hierin. Indien meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden aanwezig is en de presentielijst heeft getekend, kan worden vergaderd (eerste lid).

Het derde lid voorziet in een regeling voor een nieuwe vergadering indien het quorum niet bereikt is, anders zou de afwezigheid van leden van een raadscommissie de voortgang van werkzaamheden kunnen belemmeren. Uiteraard staat op het moment dat de voorzitter de datum en het tijdstip van de nieuwe vergadering bepaalt, nog niet vast op welk moment de oproep op de vergaderapplicatie wordt geplaatst. Indien er enkele dagen tussen de twee vergaderingen zitten, mag er vanuit worden gegaan dat het mogelijk is om 24 uur van tevoren een oproep op de vergaderapplicatie te plaatsen (tweede lid). Overigens ligt het in de rede dat de voorzitter overlegt met de fractievoorzitters over de datum van een nieuwe vergadering.

Artikel 12. Geen stemmingen

Door gebruik van het woord beslissen in het eerste lid kan de suggestie gewekt worden dat in de commissievergadering ook besluiten kunnen worden genomen. Dit is echter niet het geval. Een raadscommissie neemt geen beslissingen maar bereidt de besluitvorming in de raad voor en overlegt met het college en de burgemeester. Alleen in de raadsvergadering kunnen besluiten worden genomen.

Artikel 13. Aantal spreektermijnen

Het stellen van vragen dient ook als een spreektermijn beschouwd te worden. Een spreektermijn wordt door de voorzitter afgesloten (tweede lid). Dit hoeft overigens niets te veranderen aan de praktijk dat een portefeuillehouder antwoordt na de inbreng van de raadsleden in de eerste en tweede termijn. Een verzoek van een raadslid na afloop van de tweede termijn om nog een korte reactie te geven, dient de voorzitter niet te honoreren. Indien de raadscommissie van mening is dat na de tweede termijn verdere beraadslaging nodig is, kan zij daartoe uitdrukkelijk besluiten (eerste lid).

Artikel 14. Deelname aan de vergadering door anderen

Deze bepaling is noodzakelijk in verband met de in artikel 22 van de wet geregelde immuniteit, dat in artikel 82, vijfde lid, van de wet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard op leden van raadscommissies en andere personen die aan de beraadslagingen deelnemen. Het is uiteraard ook mogelijk dat een raadscommissie bepaalt dat een bepaalde functionaris in bepaalde gevallen altijd aan de beraadslaging mag deelnemen. Het gaat in deze bepaling om anderen dan de leden, de voorzitter, de burgemeester en de wethouders. Deze hebben op grond van artikel 21, gelezen in samenhang met artikel 82, vijfde lid, van de wet de mogelijkheid om aan de beraadslagingen deel te nemen. Op grond van dit artikel kan bijvoorbeeld de secretaris uitgenodigd worden. Uiteraard hebben deze andere sprekers niet dezelfde rechten als de leden. Een andere spreker heeft onder meer geen recht om een voorstel over de spreektijd of over de orde van de vergadering te doen.

De deelname van anderen is vooral gericht op informatieverstrekking.

Artikel 15. Spreekrecht burgers

Het geven van spreekrecht aan burgers is een manier om burgers meer te betrekken bij de besluitvorming van de raad. Het spreekrecht geldt alleen niet alleen voor onderwerpen die op de agenda van de commissie staan (eerste lid). Het onderwerp waarover ingesproken wordt, moet wel gerelateerd zijn aan de commissie. Er is daarnaast plaats op de agenda voor een burgerinitiatief.

Burgers hebben daarmee het instrument van een initiatief om onderwerpen op de agenda te plaatsen. Onderwerpen die burgers belangrijk vinden kunnen op deze manier geagendeerd worden. De burgers die wensen in te spreken kunnen zich voor 12:00 uur op de dag van de vergadering melden bij de commissiegriffier. Door een korte termijn op te nemen wordt de servicegerichtheid naar de burger worden vergroot.

In het vierde lid is ervoor gekozen om een burger slechts éénmaal het woord te geven en geen discussie te laten plaatsvinden. Per burger wordt maximaal vijf minuten spreektijd aangehouden. Op voorstel van de voorzitter, die in eerste instantie voor een ordentelijk verloop van de vergadering moet zorgen en dus moet kunnen aanvoelen of een verkorting of verlenging van de spreektijd gewenst is, kan van deze richtlijn worden afgeweken. De agenda van een commissievergadering wordt meestal bepaald door meer agendapunten dan alleen het spreekrecht burgers. Voor het spreekrecht van de burgers wordt een half uur uitgetrokken. Indien er zich meer insprekers aanmelden dan zes dan kan de voorzitter besluiten om de spreektijd te beperken tot drie minuten. De insprekers worden zo spoedig mogelijk van deze inperking op de hoogte gebracht.

Artikel 16. Voorstellen van orde

Ieder lid heeft te allen tijde het recht een voorstel van orde te doen. De beslissing of er inderdaad sprake is van een voorstel van orde is aan de raadscommissie. Over een voorstel van orde wordt direct, zonder

beraadslaging, besloten door de raadscommissie. Bij het staken van stemmen is het voorstel niet aangenomen (artikel 32, vierde lid, van de wet is hierop niet van toepassing). Een voorstel van orde betreft bijvoorbeeld het schorsen van de vergadering voor een (overleg) pauze of een voorstel over de (beperking van de) spreektijden van de leden en overige deelnemers aan de commissievergadering.

Artikel 18. Toepassing verordening op geheime vergaderingen

Bij bepalingen die van overeenkomstige toepassing zijn kan onder meer gedacht worden aan de bepalingen omtrent het tijdig verzenden van stukken, het vergaderquorum en voorstellen van orde. De bepalingen van deze verordening zijn echter niet van toepassing, voor zover de toepassing van die bepalingen strijdig is met het geheime karakter van de vergadering. Zo zullen er bijvoorbeeld geen beeld- en geluidsregistraties voor openbaar gebruik gemaakt kunnen worden.

Artikel 19. Verslag besloten vergadering

Op grond van artikel 82, vijfde lid, van de wet is artikel 23 van de wet van overeenkomstige toepassing. Het vierde lid van artikel 23 van de wet schrijft voor dat van een geheime vergadering een afzonderlijk audioverslag wordt opgemaakt, dat niet openbaar wordt gemaakt, tenzij de raad en in casu dus een raadscommissie anders beslist. In aanvulling hierop bepaalt het eerste lid dat het audioverslag van een geheime vergadering berust bij de griffie.

Artikel 20. Opheffing geheimhouding

Een raadscommissie kan geheimhouding op informatie leggen en die informatie tevens aan de raad verstrekken. De raad kan de geheimhouding opheffen van aan de raad verstrekte informatie (artikel 89, vierde lid, van de wet). Wel bestaat er een overlegverplichting, waarmee recht wordt gedaan aan het principe van hoor en wederhoor.

Artikel 21. Toehoorders en pers

Artikel 26, eerste en tweede lid, van de wet regelen dat de voorzitter van de raad toehoorders die de orde verstoren, kan doen vertrekken en bij volharding in hun gedrag de toezegging kan ontzeggen.

Voor raadscommissies ontbreekt een dergelijke bepaling in de wet, het derde lid voorziet hierin.

Artikel 22. Geluid- en beeldregistraties

Aangezien de vergaderingen van een raadscommissie in principe openbaar zijn, kunnen radio- en tv-stations geluid- en beeldregistraties maken. Dit is uiteraard niet het geval als het een besloten vergadering betreft. Wel moet degene die de geluid- en/of beeldregistratie maakt vooraf dit kenbaar maken bij de voorzitter en zich gedragen naar zijn aanwijzingen.